

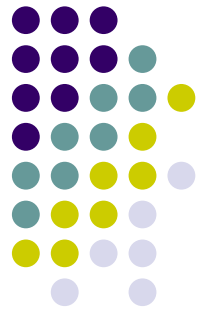
4.

Regulace

bezhotovostního

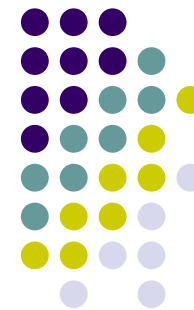
platebního styku

Základní právní úprava

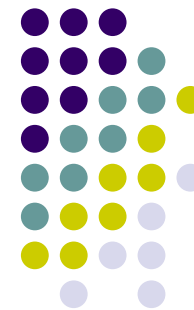
- zákon č. **124/2002** Sb., o platebním styku
- vyhl. ČNB č. **62/2004** Sb., kterou se stanoví způsoby provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování (nahradila dřívější vyhlášku č. 51/1992 Sb.)

Zákon o platebním styku

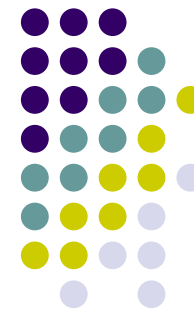
- **A. provádění převodů:**
 - peněžních prostředků na území České republiky v české měně,
 - přeshraničních převodů
- **B. elektronické platební prostředky:**
 - jejich vydávání a užívání
- **C. platební systémy**

Evropská úprava - informativně

- **ad A - provádění převodů:**
 - Směrnice 97/5/ES o přeshraničních převodech
- **ad B - elektronické platební prostředky:**
 - Směrnice 2000/46/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, jejím výkonu a dohledu nad touto činností
 - Článek 8 Směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavíraných na dálku
 - Doporučení 97/489/ES o transakcích prováděných elektronickými platebními prostředky
- **ad C - platební systémy:**
 - Směrnice 98/26/ES o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry

A. Převody peněžních prostředků - definice

- **Převod:**

operace prováděná na základě příkazu, který dal příkazce své převádějící instituci za účelem převedení peněžních prostředků ve prospěch příjemce

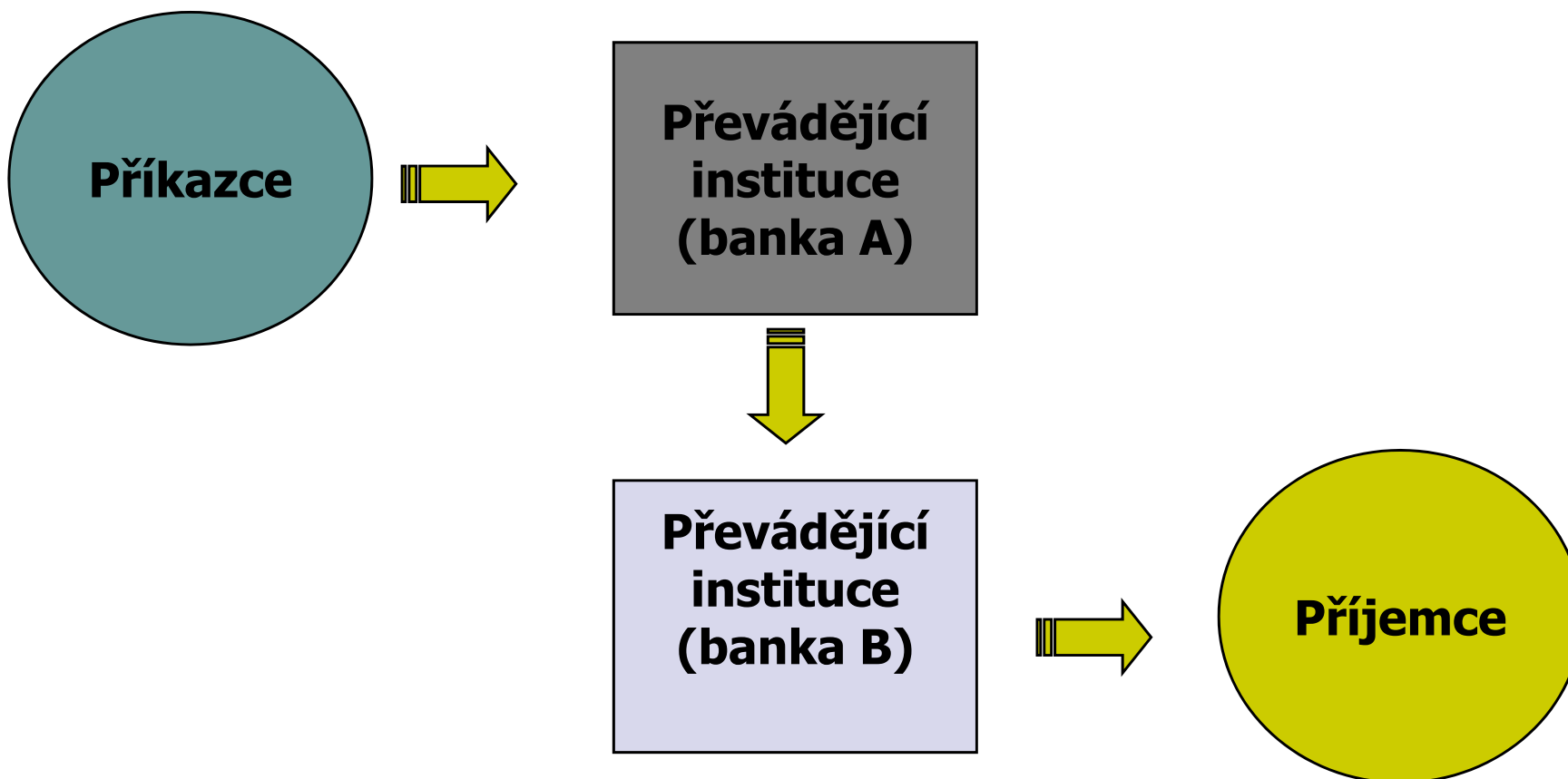
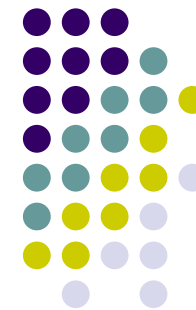
Převody peněžních prostředků - subjekty

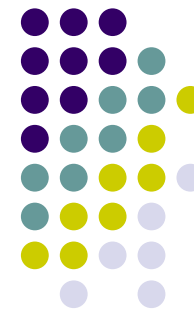

- **příkazce** – FO nebo PO, která přímo dává převádějící instituci příkaz k převodu;
- **převádějící instituce** – banka, pobočka zahraniční banky, ... ;
- **příjemce** – FO nebo PO, která je konečným příjemcem částky převodu.

(viz např. následující schéma)

Převody peněžních prostředků - schéma

Uskutečnění převodu

- „plným bezhotovostním převodem“:
 - odepsáním **z účtu** příkazce a připsáním **na účet** příjemce;
- „částečným bezhotovostním převodem“:
 - složením hotovosti příkazcem a připsáním na účet příjemce,
 - odepsáním z účtu příkazce a výplatou hotovosti příjemci nebo
 - složením hotovosti příkazcem a výplatou hotovosti příjemci.

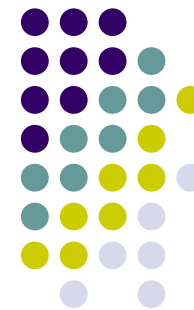
Příkaz k převodu

- Bezpodmínečný nebo s podmínkami
- Den účinnosti příkazu:
 - den, kdy příkazce splnil všechny smluvní podmínky požadované k uskutečnění převodu;
 - den, který určil příkazce jako den, kdy mají být na základě jeho příkazu k převodu peněžní prostředky odepsány z jeho účtu (pokud jsou splněny všechny podmínky jeho účinnosti).

Lhůty k provádění převodů na území ČR

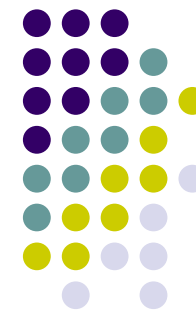
- den, kdy nastala účinnost příkazu k převodu (případně následující **bankovní pracovní den**)
 - v případě, že jde o převod v rámci téže převádějící instituce
- (nebyla-li dohodnuta kratší lhůta) **bankovní pracovní den následující po dni**
 - účinnosti příkazu k převodu pro připsání částky převodu mezi různými provádějícími institucemi
 - ...

Lhůty při komplikacích

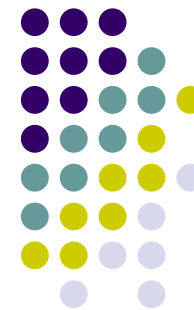
- bez zbytečného odkladu
 - vrátí převádějící instituce částku převodu, nemůže-li identifikovat jejího příjemce;
- do 3 bankovních dnů po uplynutí 6 týdnů od připsání částky na účet převádějící instituce příjemce (není-li dohodnuto jinak)
 - pro vrácení částky převádějící institucí, pokud příjemce nepřevzme částku převodu, která je mu k dispozici, nebo nelze-li mu částku předat

Sankce pro banku za nedodržení lhůt

- pro případ **opožděného** převodu:
 - zaplatit příkazci (resp. příjemci) úrok z prodlení vypočtený z částky převodu
- pro případ **neúspěšného** převodu:
 - při neúspěšném převodu poskytnout příkazci na jeho žádost částku převodu a úrok z prodlení, a to **do 14 bankovních pracovních dní** ode dne doručení žádosti
- **výše úroku:** v § 9 zákona o plat. styku odkaz na nařízení vlády č. 142/1994 Sb.: **repo sazba stanovená ČNB** (k 1. dni kalendářního pololetí) **+ 7 procentních bodů**

B. Elektronické platební prostředky - definice

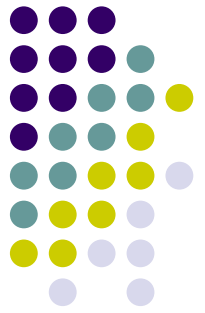

- **Prostředek vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě:**
 - při jeho užívání se zpravidla vyžaduje identifikace držitele osobním identifikačním číslem přiděleným vydavatelem nebo identifikace jiným způsobem (např. **tel. či internet. bankovníctví, plat. karty**)
- **Elektronický peněžní prostředek:**
 - uchovává peněžní hodnotu v elektronické podobě (**elektronické peníze** – viz dále)

ad Elektronické peníze

- **Znaky vydávání elektronických peněz :**
 - jejich peněžní hodnota představuje pohledávku za subjektem (vydavatelem - FO či PO), který je od veřejnosti přijímá;
 - tato peněžní hodnota je elektronicky uchovávána na jakémkoliv elektronickém mediu (karta, počítačová paměť);
 - plátce může tuto elektronicky uchovanou peněžní hodnotu **používat k "placení" za zboží nebo služby jiných subjektů;**
 - poskytnuté zboží a služby pak subjekt následně uhradí za "plátce" a současně sníží "plátcovu" elektronicky uchovanou peněžní hodnotu.

Elektronické platební prostředky

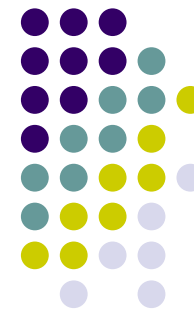
- subjekty

- **Vydavatel:**

- na základě licence či povolení (viz vyhlášky ČNB č. 91/1996 Sb. a č. 92/2006 Sb.)
- **banka, ČNB, spořitelna, instituce elektronických peněz či osoby s povolením ČNB:**
 - např. v rámci IDS v hromadné dopravě
 - blíže viz http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/elektronicke_penize/

- **Držitel:**

- Osoba, která na základě smlouvy s vydavatelem užívá elektronický platební prostředek.

Elektronické platební prostředky

– obchodní podmínky

- Vydavatel o svých **obchodních podmínkách** informuje zájemce o vydání elektronického platebního prostředku v dostatečném předstihu.
- Vydavatel je povinen v úvodních ustanoveních svých obchodních podmínek výslovně informovat, zda odpovídají **vzorovým obchodním podmínkám ČNB** a jaký je obsah případných odchylek.
- Vydavatel musí jasně a srozumitelně uvést též podmínky pro zpětnou výměnu elektronických peněz.

Elektronické platební prostředky

– vzorové obchodní podmínky

- **Vzorové obchodní podmínky** vydává dle zákona o platebním styku ČNB **za účelem ochrany držitelů EPP.**
- Zveřejněny **ve Věstníku ČNB**
(viz Úřední sdělení ČNB č. 14/2002; Věstník ČNB částka 18/2002 – http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/vestnik/2002/download/v_2002_18_vzorove_obch_podm.pdf)
- Vydavatel je povinen své obchodní podmínky vydat do 3 měsíců ode dne vydání vzorových obchodních podmínek ČNB nebo jejich změny.
- Pokud vydavatel vydá nové obchodní podmínky, nebo provede jejich změnu, je povinen jejich nové znění poskytnout bez zbytečného odkladu ČNB.

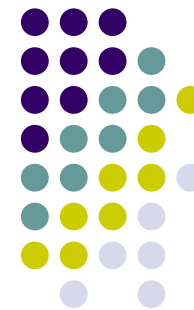

Elektronické platební prostředky

– ochrana EPP

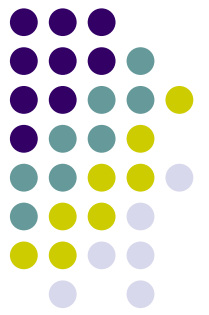
Zejména:

- ochrana smluvního vztahu (ObchZ – zejm. § 708 a n.)
- vyřizování reklamací (§ 8 vyhl. č. 62/2004 Sb.)
- ochrana držitele EPP při užití elektronického platebního prostředku na dálku
- ochrana ze strany ČNB (omezení vstupu do odvětví, sankce)
- soudní ochrana a
- **ochrana zajišťovaná finančním arbitrem (viz samostatná prezentace)**

C. Platební systém - definice

- **system, zajišťující převody peněžních prostředků, jestliže (současně):**
 - splňuje požadovaný minimální počet účastníků,
 - je provozován
 - na základě písemné smlouvy uzavřené mezi všemi účastníky systému nebo
 - na základě písemných smluv uzavřených mezi provozovatelem systému a ostatními účastníky,

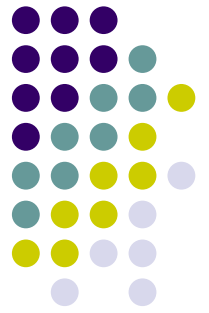

Platební systémy

definice - pokračování

- provozovatel systému je držitelem licence k provozování platebního systému,
- provádí převody peněžních prostředků podle pravidel stanovených zákonem o platebním styku a podle standardizovaných postupů dohodnutých mezi účastníky systému,
- existenci systému a jeho název oznámí ČNB Komisi Evropských společenství.

Platební systémy

- dokončení

- vyhláška ČNB č. 548/2002, kterou se stanoví podmínky pro principy zúčtování v platebních systémech a náležitosti žádosti o licenci k provozování platebního systému
- ČR:
 - **CERTIS** (Czech Express Real Time Interbank gross Settlement System)
- SR:
 - **SIPS** (Slovak Interbank Payment System)